

Spol kao prediktor spontane igre

Vida, Inga

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:336203>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-24**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Inga Vida

SPOL KAO PREDIKTOR SPONTANE IGRE

Završni rad

Petrinja, rujan, 2022.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Inga Vida

SPOL KAO PREDIKTOR SPONTANE IGRE

Završni rad

Mentor rada:

Prof. dr. sc. Ivan Prskalo

Petrinja, rujan, 2022.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD.....	3
2. IGRA.....	4
2.1. Općenito o igri te utjecaj na razvoj djeteta	4
2.2. Utjecaj motoričke igre na tjelesni razvoj	6
2.3. Podjela igre	10
3. SPONTANA IGRA I SPOL KAO PREDIKTOR IGRE.....	12
3.1. Važnost spontane igre za razvoj djeteta.....	12
3.2. Spol kao prediktor dječje igre.....	13
4. ISTRAŽIVANJE.....	17
4.1. Opis i cilj provedenog istraživanja	17
4.2. Opis tijeka istraživanja i metode.....	17
4.2.1. Istraživanje 1	17
4.2.2. Istraživanje 2	19
4.3. Rezultati istraživanja	21
ZAKLJUČAK	25
LITERATURA.....	27
IZJAVA O IZVORNOSTI RADA.....	29

SAŽETAK

Igra je najvažniji element učenja i upoznavanja okoline za dijete. Ona je prvi oblik s kojim se dijete susreće od ranog djetinjstva. Upravo u tu svrhu, važnu ulogu vodi spontana igra. Njome se dijete može najslobodnije izraziti. Razlog tomu je što dijete ima pravo izbora bilo koje situacije koju želi ponovno proživjeti kroz zamišljenu igru. Igram dijete uči iskazivati svoje emocije, stavove, razinu dosegnutog razvoja, također su vidljivi i nedostaci na kojima odgojitelj može poraditi. Ističe se individua svakog djeteta. Spol ima veliku ulogu u odabiru same igre. Stereotipnom podjelom na muške i ženske igre dijete se prema tome orijentira od vrlo ranog djetinjstva. Zbog okoline u kojoj dijete boravi, nametnute su mu podjele između poželjnih i nepoželjnih ponašanja vezanih za odabir igre. Djevojčice se smatraju emocionalnija, uče ulove vezane za majčinstvo, dok su dječaci agresivniji i njima se pridodaju akcijske igre.

Cilj ovog rada je proučiti činjenice vezane uz ulogu spola kada je u pitanju spontana igra. Radova i knjiga na ovu temu ima popriličan broj, međutim svaka dolazi do istog zaključka. Osim literature, provela sam istraživanje na reprezentativnoj skupini kako bih dobila neka saznanja i izvadila zaključke iz realne situacije. Samim time možemo zaključiti kako naše društvo svjesno ili nesvjesno teži spolnim razlikama čak među dječjom igrom. Takva podjela i izbor igara i igračaka je naučena. Što je jasno vidljivo iz sljedećeg; Dijete samo ne zna koji je razlog da se djevojčice igraju sa lutkicama, a dječaci sa autima, međutim, automatski se dijele jer je tako predviđeno.

Ključne riječi: igra, spontana igra, dijete, spol

ABSTRACT

Play is the most important element of learning and getting to know the environment for a child. It is the first form that a child encounters from early childhood. Precisely for this purpose, spontaneous play plays an important role. With it, the child can express himself most freely. The reason for this is that the child has the right to choose any situation he wants to relive through imaginary play. Through play, the child learns to express his emotions, attitudes, the level of development reached, and knowledge gaps that the educator can work on are also visible. The individuality of each child is emphasized. Gender plays a big role in choosing the game itself. With the stereotypical division of male and female games, the child is oriented accordingly from very early childhood. Due to the environment in which the child resides, divisions between desirable and undesirable behaviors related to choosing a game are imposed on him. Girls are considered more emotional, they learn the role related to motherhood, while boys are more aggressive and action games are more common.

The aim of this paper is to investigate what experts say about the role of gender when it comes to spontaneous play. There is quite a number of papers and books on this topic, but each comes to the same conclusion. In addition to the literature, I conducted research on a representative group in order to gain some knowledge and draw conclusions from the real situation. By this, we can conclude that our conservative society strives for external differences even among children's play. Such division and choice of games and players is learned. Which is clearly evident from the following; The child just doesn't know the reason why girls play with dolls and boys play with cars, however, they are automatically divided because that's how it's supposed to be.

Key words: play, spontaneous play, child, gender

1. UVOD

Izbor igre, bila ona vođena ili spontana, mora se prilagoditi razvojnim te psihološkim potrebama djeteta.

Igra je prvi i najprirodniji način učenja te shvaćanja svijeta od samog rođenja. Već od početaka vidljive su razlike u odabiru igre prema spolu djeteta. Krećemo od strane obitelji, okoline u kojoj dijete boravi te bilo kojeg vanjskog utjecaja. Djevojčice se igraju lutkicama i kuhaju, dok dječaci voze autiće i igraju nogomet. Igra bi trebala biti ponuđena svakome, bez obzira na spol. Dijete ima na raspolaganju odabir one aktivnosti ili igračke koja njemu odgovara. Iz tog razloga taj odabir mora biti raznolik. (Klarin, 2017)

U ovom radu želim potvrditi istinitost gore navedenih tvrdnji. Koliko se u našem društvu i dalje radi razlika prema spolu čak i kad je u pitanju igra. Društvo je nesvjesno stvorilo stereotipne podjele uloga koje djeca uče od ranog djetinjstva. Cilj samog rada je istražiti povezanost spola i odabira spontane igre kod djece predškolske dobi.

U prvom djelu rada navela sam neke općenite činjenice o samoj igri. Važnost igre na mentalni i tjelesni razvoj djeteta. Spomenula sam važnost motoričke igre i primjere iste. Podjela igre u predškolskoj dobi, od vođene prema spontanoj. Karakteristike svake od navedenih te na koje karakteristike razvoja utječu.

Iduće poglavlje posvećeno je samoj spontanoj igri i njenoj velikoj važnosti u učenju i sazrijevanju djeteta. Osim toga, ovdje se raspravlja o utjecaju spola na izbor iste. Koliko djecu od ranog djetinjstva upoznajemo sa stereotipnim podjelama igre i igračkama. Koliko ta podjela utječe na njihove razvojne karakteristike. Njihovu osobnost, ponašanje te kako se one protežu sve do kasne adolescencije.

U predzadnjem poglavlju provela sam istraživanje sa skupinom vrtićke djece koja je bila dobar pokazatelj gore navedenih činjenica iz prve ruke. Opisala sam postupak kojim sam provela istraživanje. Metode koje su korištene u prikupljanju i obradi podataka te sam prikazala dobivene rezultate i opis samog tijeka istraživanja.

U zaključku sažeti ću kompletan rad te donijeti zaključke s obzirom na provedeno istraživanje i povezati sa samom temom ovog rada.

U poglavlju Literatura navesti ću koji izvori su korišteni u svrhu izrade završnog rada.

2. IGRA

2.1. Općenito o igri te utjecaj na razvoj djeteta

Igra je prvi način učenja kod djece. Igra se javlja već od samih postanka ljudske vrste. Ona prati pojavu učenja u ranom djetinjstvu te se kroz nju grade određeni oblici ponašanja. Igra je cijeli proces, ne specifična aktivnost. Dovoljno je sigurna psihički i fizički, te podrazumijeva aktivnu uključenost djeteta. Ona je samostalni izbor i iskustvo cijelog tijela. Ona je različita za svakoga, svatko ju doživljava na svoj način. Potiče znatiželju, zadovoljstvo zato je sama sebi svrha. (Piaget, 1967). Djetetu je ponekad teško se izraziti, objasniti svoje osjećaje i potrebe. U tome je igra prijatelj informacija djetetova unutarnjeg svijeta. „*Možemo biti sigurni da će se sva događanja u djetetovu životu – i ugodna i neugodna, odraziti na njegovu igračku.*“ (Piaget, 1967)

Igra pruža stručnjacima raznolike mogućnosti istraživanja iste. Iz tog razloga javljaju se razne teorije dječje igre. One proučavaju različito djelovanje igre na pojedine karakteristike razvojnih procesa. Teorije dijelimo na:

- Suvremena teorija igre
- Teorije socijalnog učenja
- Teorije socijalizacije u grupi
- Teorije kognitivnog razvoja J. Piagea i L.S. Vigotskog
- Biološko evolucijski pristup
- Etološki teorijski pristup

(Klarin 2017).

Majetić (1978) polazi od toga da je igra otvorena aktivnost djeteta te joj pridodaje određene karakteristike.

1. Igra je simultano ponašanje sa karakteristikama:

- Divergentnost (organizacija ponašanja na nov i neobičan način)
- Nekompletnost (ne obuhvaća dostizanje određenog cilja)
- Neadekvatnost (ponašanje nesuglasno datoj situaciji)

2. Igra je autotelična aktivnost, iz čega slijedi:
 - Posjeduje vlastite izvore motivacije
 - Proces igre važniji je od ishoda akcije
 - Dominacija sredstva nad ciljevima
 - Odsutnost neposrednih pragmatičnih učinaka

3. Igra ispunjava privatne funkcije igrača
 - Oslobađa od napetosti, rješava konflikt
 - Regulira fizički, spoznajni i socijalno-emocionalni razvoj

4. Igra se izvodi u stanju optimalnog motivacijskog tonusa
 - Igra se javlja u odsutnosti neodložnih bioloških prisila i socijalnih prijetnji
 - U stanju umjerene psihičke tenzije

(Majetić, 1978)

Iz razloga što je igra jedna velika složena aktivnost u njoj se miješaju svi aspekti razvoja. Dijete igrom potičemo na učenje i podižemo zainteresiranost djeteta za svladavanje novih mogućnosti. Dijete kroz igru iskazuje svoje misli, izražava svoje želje i potrebe. Igru moramo shvatiti vrlo ozbiljno jer je najvažniji dio dječjeg zdravog razvoja. Pogodna je za razvoj samopouzdanja te omogućuje djetetu da se nađe u raznim životnim ulogama(spontana igra). Samim time dijete se priprema na život i upoznaje karakteristike svoje okoline. Priprema se na razne situacije koje ga očekuju u odrastanju.

Promatrajući igru, možemo primijetiti kako ona uvelike ima utjecaj na raspoloženje i ponašanje djeteta. Psiholozi ističu kao bitno određenje igre stimulativno izvođenje akcija koje karakterizira stvaranje novih načina ponašanja, nekompletnost akcije i neadekvatnost ponašanja. Žele istaći kako je ponašanje, koje je rezultat određene igre, vezana za druge oblike

ponašanja. Dječji emocionalni, ponašajni razvoj uvelike će utjecati na njegovo ponašanje koje pokazuje kroz igru. Međutim, igra to u nekom slučaju, neadekvatno ponašanje, može ispraviti. Kroz igru djeca komuniciraju. Međusobno, sa odraslima, upoznaju svijet koji ih okružuje. Ovdje govorimo o specifičnoj komunikaciji koja je vezana samo za igru. Bilo da se ona izlaže verbalno, znakovno uz određene objekte, jednaka je u svakom obliku igre.

Psiholozi se slažu da je igra prvenstveno vezana za djetinjstvo. Prvo je ona vrlo jednostavna te često nelogična. Što se dijete više razvija ona postaje složenija a samo djetinjstvo traje duže. Važno je da igra ne bude programirana nego da se sve više stvaraju neki novi oblici iste. Dijete se igra otvorenije, slobodnije i iskrenije jer još upoznaje načine funkcioniranja u svijetu. Dijete je u igri najslobodnije pokazati naučeno te biti ono što poželi. Igra je način na koji djetetu pokazujemo da ne može pogriješiti već samo naučiti. Igra nema cilj kojemu služi, ona ciljeve i smisao ima u samoj sebi. Kreativnost, spontanost i imaginacije kvalitetne su pretpostavke za učenje. Primjerice, igre pretvaranja pozitivno utječu na čitanje, socijalne vještine i kreativnost kod djece. Kroz igru dijete uči jezik. Uči komunicirati sa ostatkom svijeta. Djeca koja su uvelike motivirana za igru pokazuju veću jezičnu razvijenost od djece koja ne pokazuju veliki interes za igru. Općenito, djeca koja više vremena provode igrajući se, pokazuju bolje rezultate u kognitivnom razvoju.

Dijete kroz igru iskazuje svoj emocije bile one ugodne ili neugodne. U igri dijete izražava emocije koje se mogu događati u stvarnim situacijama. Osim toga, dijete uči regulirati emocije te se suzdržati i pravilno moći reagirati u određenim situacijama. Stvara se empatija, razumijevanje za probleme drugih, stvaranje slike o sebi, ali i o drugima. Dijete u igri dolazi do rješenja određenog problema na više prihvatljivih načina. Kognitivni, interpersonalni i emocionalni procesi povezani su s kreativnim mišljenjem, rješavanjem problema te socijalnim ponašanjem. (Russ, 2004)

2.2. Utjecaj motoričke igre na tjelesni razvoj

Kroz igru dijete razvija motoričke sposobnosti. Dinamičnost igre pozitivno utječe na tjelesni aspekt razvoja djeteta.

Motoričke vještine uključuju razvoj fine i grube motorike te jačanje koordinacije pokreta.

Odabir određene igre ovisi o motoričkom razvoju djeteta. Dijete će izbjegavati one igre

u kojima mora pokazati svoje nedostatke. Dijete spontano bira igre za koje smatra da je spremno, zato ga ne smijemo požurivati i nuditi sadržaje izvan njegova dosega- Osim toga, treba izbjegavati previše intervencija. Najbolje je pustiti dijete da samo dođe do rješenja kako bi razvijalo logiku. U slučaju da je zadatak pretežak možemo intervenirati sa postepenim usmjeravanjem.

Motoričke vještine tijekom razvoja postaju sve složenije. Dijete ih svjesno usvaja i poboljšava kroz igru. Vježba i ponavljanje određenih igara uvelike utječu na bolje i brže učenje. U dobi do tri godine snažno se razvija živčano- mišićni te koštano-vezivni sustav. Dijete uči hodati, skakati, penjati se najviše upravo kroz spontanu igru .

Razvojem grube motorike smanjuje se gornji dio tijela te težište ide prema trupu. Razvojem većih mišićnih skupina dijete može izvoditi složenije pokrete i vježbe. Razvija se elastičnost i spretnost.

Motoričke sposobnosti spadaju u dio antropoloških obilježja koji se odnosi na razvijenost osnovnih kretnih latentnih dimenzija djeteta. Te sposobnosti sudjeluju u izvođenju motoričkih zadataka i uvjetuju uspješno kretanje bez obzira jesu li stečene ili ne. (Pejčić, 2005). Također, motoričke sposobnosti važne su za pravilno funkcioniranje tijela, te su važne za razvoj ostalih sposobnosti i vještina. One su: brzina, koordinacija, snaga, gibljivost, preciznost, ravnoteža, agilnost i izdržljivost. Neke sposobnosti potrebno je razvijati vježbom dok su druge u velikom postotku urođene. (Dienstmann, 2015).

Govoreći o spretnosti, igra ima jako veliku važnost u razvoju i fine motorike. Dijete razvija manje pokrete i spretnost kod određenih radnji. Uči se oblačiti, držati žlicu, slagati kockice po redu... Kroz učenje fine motorike dijete razvija brigu o vlastitom tijelu te se razvija djetetov crtež.

U ranom djetinjstvu djeca počinju učiti grupaciju motoričkih vještina poznate kao temeljne motoričke vještine, lokomotornih vještina sustava organa za kretanje i vještina kontrole objekata. (Prskalo, Sporiš, 2016). Lokomotorne, fizičke igre usmjerene na postizanje koordinacije, jakosti, brzine, potiču razvoj motoričkih sposobnosti djeteta.

Tjelesnu aktivnost najučinkovitija je kada se provodi na svježem zraku. Ovdje možemo i spontanu igru iskoristiti kroz tjelesnu aktivnost. Odgojitelji mogu ponuditi razna sredstva ili predmete koji su primjereni za igru na otvorenom. Djeca sama mogu odrediti tijek igre

tj. pustiti da igra spontano započne. Dakako, odgojitelj može djecu i usmjeriti na razne skupne igre. Kao što je naprimjer graničar, igra skrivača, gumi-gumi, trčanje, vožnja bicikla, razne igre sa pjevanjem u kojima je prisutna tjelesna aktivnost. Igra na otvorenom djeci pruža široke mogućnosti za istraživanje. Razni tereni i vremenske prilike moraju biti prilagodljivi aktivnosti.

Spol ovdje uvelike uječe na odabir igre. Dječaci će prije izabrati igre loptom te neke vrste natjecateljske igre, dok djevojčice biraju igre mirnijeg karakter kao naprimjer gumi-gumi, igre sa obručem, ples...

Neki od primjera motoričkih igara u predškolskoj dobi:

1. 1,2,3 bacite lopte svi

Djeca se rasporede u prostoru da svatko ima dovoljno prostora za izvođenje igre. Svatko dijete u rukama ima loptu srednje veličine. Na znak odgojiteljice ili povika 1,2,3 bacite lopte svi, djeca bacaju loptu u vis s obje ruke te ih pokušaju uhvatiti. (Bastajančić, Lorger, Topčić, 2011).

2. Slalom kotrljanjem lopte

Djeca su podijeljena u nekoliko kolona („vlakića“) ovisno o prostoru za vježbanje i broju rekvizita. Prvo dijete, odnosno „lokomotiva“ stoji na liniji markiranoj na podlozi. Ispred svakog „vlakića“ nalaze se 3 prepreke (malo viši čunjići i sl.) poredane u nizu međusobno udaljene do 1,5 metara. Svako dijete ima svoju loptu. Zadatak je da svaki vlakić u „vožnji“ prođe između prepreka u slalomu na način da loptu spuste na pod i kotrljajući je prstima (šakom) prođu između čunjića do linije koja je markirana na podlozi. Kad dijete dođe do linije uzima loptu u ruku i prvo dijete staje na crtu držeći loptu u rukama, ostali „vagani“ se slažu iza njega. Igra se potom ponavlja na drugu stranu, samo što se kotrljanje lopte između prepreka izvodi drugom rukom. (Bastajančić, Lorger, Topčić, 2011)

3. Zeko skok

Igra se izvodi s istim pomagalicama (obruč) u istom rasporedu djece. Na znak „Skačimo kao zeko“ djeca skaču na dvije noge (sunožno) 4 skoka naprijed, okrenu se te izvedu 4 sunožna skoka natrag. (Bastajančić, Lorger, Topčić, 2011)

4. Bacanje kolutova

Od tuljka papira napravimo stalak. Papirnate tanjure izrežemo po sredini te djeca moraju pogoditi stalak sa što više tanjura. Možemo napraviti varijantu da se prvo baca lijevom rukom, zatim desnom.

5. Leteća ribica

Izrežemo dulji komad papira te ga savijemo da dobijemo oblik ribica. Privežemo ih sa koncem na vrhu. Svatko dijete stane na povišenu površinu (npr.stolac) te drži ribice na koncu iznadkante. Na znak odgojitelja svi ispuštaju ribice i čija ribice upadnu u kantu pobjeđuju.

6. Nogo slalom

Djeca se nalaze u formaciji kolona tj vlakića (3 ili 4 „vlakića“) (mogućnost brzog „vezivanja“ igre na igru) svako dijete ima svoju loptu. Na znak odgojiteljice/voditelja prvo dijete u koloni spušta loptu na podlogu i vodi loptu nogom između čunjića pokušavajući što uspješnije svladati zadatak. Kad s loptom dođe na liniju na suprotnoj strani, okrene se (može pri tome uzeti loptu u ruke) te vodi nogom natrag pravolinijski kroz „tunel“ (načinjen od čunjića ili ljepljive trake na podlozi) predaje loptu sljedećem djetetu u koloni, i odlazi na kraj kolone. Igra se izvodi i lijevom i desnom nogom.(Bastajančić, Lorgier, Topčić, 2011).

7. Gumi-gumi

Ova igra najčešće se igra u trojkama, dva igrača drže gumu oko gležnjeva dok ostali izvode zadatak. Igru može igrati i jedan igrač gdje postavlja gumu oko nogu stolca. Igra je podijeljena u više razina, od lakše prema težoj. Što je razina teža, to gumu podižemo na višu razinu. Kada guma dođe iznad visine struka igrača tada si pomaže rukama. Ako suigrači primjete grešku izgovaraju „trop“. Ovaj naziv simbolizira pogrešku te igrač ponavlja igru dok nije točno izvedena. Pobjednik je onaj koji pređe sve razine bez greške.

8. **Skoči i puži, puži i skoči**

Djeca su raspoređena u dvije (ili više vrsta, ovisno o broju djece). Razmak između jednog i drugog djeteta u vrsti mora biti najmanje 1 metar. Djeca stoje iza linije markirane na podlozi ljepljivom trakom. Na znak „Skoči!“ - skoče sunožno u dalj koliko koje dijete može, nakon toga legnu na trbuh i puzanjem prolaze ispod lastike visine 50 centimetara udaljene 3 – 4 metra. Kad prođu ispod lastike (užeta) ustaju, pljesnu rukama visoko iznad glave i odlaze na crtu na suprotnoj strani (udaljenoj oko 2 metra od lastike) te čekaju da druga skupina izvrši zadatak. Nakon toga igra se izvodi obrnutim redom, na znak: „Pužimo!“ djeca pužeći prolaze ispod lastike, a nakon što prođu lastiku, ustaju, visoko pljesnu rukama iznad glave te sunožno skoče naprijed i odlaze na crtu s koje su krenuli na početku igre. (Bastajančić, Lorgier, Topčić, 2011)

2.3. *Podjela igre*

Igru dijelimo na više vrsta. Ona može biti suradnička, te samostalna. Suradničke igre s odnosom među pojedincima djelamo na:

- Unisone igre
- Teatarske igre
- Simboličke igre
- Interakcijske igre

(Duran, 1995)

Unisone igre su igre linearnog tipa koje se izvode prema principu“ zatim“. Nemaju neizvjestan ishod već se igraju prema određenim pravilima. Najčešći tip ove igre su igre s pjevanjem. Djeca uče tekst pjesme uz određenu koreografiju.

Kod teatarskih igara dijete dobije određenu ulogu u kojoj predstavlja ljude, predmete ili pojave. Slična je simboličkoj igri, ali ova vrsta igre ima stalnu postavu. To su neke vrste ustaljenih

modela koje su ponavljajuće. Ponavljanjem pojedine uloge više puta razvijamo djetetove vještine pamćenja te usvajanja teksta.

Interakcijske igre imaju dva tijeka komunikacije među igračima. On može biti igrani i realni. Ovdje djeca najčešće iskazuju svoje emocije, relacije sa drugom djecom, stavove. Odgojitelj može zadati neku izmišljenu situaciju koju djeca moraju odglumiti, no, djeca sama mogu povesti razgovor i tijek igre. Bitna je komunikacija u bilo kojoj formi.

U svakoj od tih igri veliku ulogu igra odgojitelj. One spadaju pod vođenu igru. Ovdje odgojitelj daje pravila i načine izvođenja iste te dolazimo do rješavanja određenog problema tj. do cilja. Odgojiteljevom zainteresiranošću i sudjelovanju u igri produžujemo djetetovu pažnju. Djeca ovdje razvijaju motoričke, funkcionalne, verbalne sposobnosti te uče kako surađivati. Svaka od tih igara ima svoj značaj u razvoju. Ovdje djecu upoznajemo sa raznim realnim situacijama i načinu nošenja sa istim. Djeca također uče uloge, pravila određenih već pripremljenih igara koja se prenose naraštajima. To mogu biti razne brojalice, pjesme, plesovi. Jako je važno pratiti reakcije djeteta u igri koje su im ponuđene. Dijete se kroz igre izražava, uči primjereno ponašanje i reagiranje. Isto tako pokazuju se prve karakterne razlike kod svakog pojedinca. Možemo uočiti i s kojim se poteškoćama dijete suočava i reagirati na vrijeme. Kod igre važno je ponuditi onu koja je primjerena dobi. Kako dijete raste tako one postaju složenije. (Klarin, 2017)

Kao važnu komponentu istaknula bih simboličku igru. Ona je uvelike povezana sa kognitivnim razvoje tj. ističe funkciju simbola. Kako je naveo Piaget, kroz simboličku igru upoznajemo internacionalnu reprezentaciju simbola. Osim sadržaja igre , možemo promatrati funkciju simbola. Kao primjer, dijete kada se igra uloge doktora, želi prevesti svoje iskustvo kroz igru. Nešto što je doživjelo, a na njemu je ostavilo određeni dojam. Bilo da je to strah, sreća ili frustracija, kroz igru dijete ju želi izraziti. Ponavljajućim radnjama dijete dostiže cilj u rješavanju problema. Simbolička igra nema točno određena pravila ili redoslijed događanja. Igra se odvija kako dijete povede. Njen redoslijed gradi se u hodu. Zato bih ovu igru svrstala u spontanu. Odgojitelj ne mora, ali i može sudjelovati ako dijete to od njega zahtjeva. Pokazalo se čak da dijete duže vremena provede u određenoj igri ako odgojitelj pokaže zainteresiranost.

3. SPONTANA IGRA I SPOL KAO PREDIKTOR IGRE

3.1. *Važnost spontane igre za razvoj djeteta*

Kao što je navedeno u poglavlju ranije, jedna od vrsta spontanih igara je upravo simbolička. Smatramo ju spontanom jer ovdje nema uvriježenih pravila. Pravila određuje sami tijekom koje dijete odabere. Dijete ovdje ima sposobnost ponovno proživjeti određene događaje te emocionalno odreagirati. Ovu vrstu igre dijete najčešće izabire samo, dok odgojitelj ne radi veliku intervenciju. Može sudjelovati ako dijete to inzistira ili povesti u slučaju da dijete ne zna daljnji tijek događaja. (Duran, 1995)

Ovdje se kod djeteta javlja tendencija za prizivanje određenih događaja. Dijete sa razlogom spontano bira igre u kojima se osjeća ugodno. Trebamo ih pustiti da one budu raznolike i da se dotiču svih aspekata života. Na taj način dijete iskazuje svoje emotivne stavove i uči kako reagirati. Simbolima se dešifriraju razni objekti, bića, svojstva, a pri realizaciji istih dijete mora udovoljiti određenim kognitivnim zahtjevima. Kao što su; shvaćanje o uvjetnosti znakova, ovladavanje emocijama i reakcijama, svladavanje složenih rečenica, prevladavanje spoznajnog egocentrizma itd. Promjena strukture simboličke igre ovisi o kognitivnom razvoju, dok je promjena sadržaja vezana uz proširivanje dječjeg socijalnog iskustva. (Berk, 2015)

Spontana igra osim toga može biti bilo koja igra koju djeca spontano odabiru u bilo kojem vremenu. Ako odgojitelj ima isplaniran tijek dana u vrtiću uvijek prednost treba dati spontanoj igri, ne smijemo ih prekidati. Kroz njih su najbolje vidljivi razvojni faktori kod pojedinog djeteta.

Kao spontanu igru dijete često odabire i vrstu sportskih igara. Bilo da se radi o igrama s loptom gdje dijete vježba koordinaciju, ali i suradnju sa ostalom djecom. Ponekad to može biti slobodno trčanje ili utrka, za ovu vrstu češće se odlučuju dječaci. Svaka od tih igara pozitivno utječe na razvoj određenih vještina koje dijete želi poboljšati.

3.2. *Spol kao prediktor dječje igre*

Igračka je sastavni dio dječjeg odrastanja. Kvalitetna igračka mora poticati dijete na stvaralaštvo, aktivnost, razvoja mašte te obogaćenja iskustva. Iako se smatraju samo predmetima za interakciju djeteta one imaju velik utjecaj na razvoj djeteta. Pomažu u razvoju socijalnih vještina dijeljenja sa drugima, komunikativnosti, maštovitosti te ih pripremiti za uloge odraslih. Naravno, u današnjem društvu razlika između igračaka za dječake i djevojčice je neizbježna i rasprostranjena. (Duran, 1995)

Veliki broj stručnjaka bavi se proučavanjem na koji način spol utječe na podjelu igre među djecom. Naravno, ne smijemo zanemariti velike razlike između dječaka i djevojčica u samom razvoju. Djevojčice su više socijalno orijentirane, dok su dječaci malo grublji i posežu za igrama natjecateljskog karaktera.

Učenje rodni uloga utječe na podjelu igara među djecom. Dijete kad se rodi, dok je beba, pa čak i u ranom djetinjstvu, ne raspoznaje rodne razlike niti pravi razliku. Što postaju razvijeniji primjećujemo da se javljaju tendencije ka određenim igrama, igračkama predodređenim za njihov spol. Takva podjela je naučena. Okruženje, uvriježena pravila nametnula su svoj stav i nesvjesno napravila podjelu koju mi ne možemo zaobići. Djecu svjesno ili nesvjesno usmjeravamo prema postojećim prihvaćenim normama. Tako djevojčice od malih nogu učimo da se igraju kuhanja, pranja te brige o bebama, crtanje, plesanje dok dječacima nudimo lopte, sportove te razne akcijske vrste igara. Svakodnevno su okruženi igračkama s naglašenim spolnim obilježjima. Bilo putem reklamnih sadržaja ili usmeno od strane okoline.

Preferencije prema određenim stereo tipiziranim igračkama javlja se već oko druge godine. Tada dijete postaje dovoljno svjesno da shvaća svrhu igrački i igara te da postoje određene razlike koje vidi među svojim vršnjacima. (Kuti, Cakić, 2018)

Između treće i četvrte godine javlja se rodna segregacija. Pojava gdje se dječaci igraju odvojeno od djevojčica. Ovakva raspodjela često je prisutna do rane adolescencije, koja

je rezultat izbora zajedničkih interesa tj. aktivnosti. Ovakva podjela druženja jača razlike u socijalnim interakcijama između dječaka i djevojčica. Djevojčice često biraju mirnije igre sa puno interakcije, dok dječaci biraju natjecateljske igre sa puno akcije.

Također, vidljiva je razlika u interakciji između dviju rodni skupina. Kod djevojčica prevladava razgovor orijentiran na odnos, a dječaci biraju razgovor izvještavanja. Dječaci se igraju u većim skupinama. Često poredani hijerarhijski. Biraju igre u kojima je potreban veći broj sudionika. Za razliku od dječaka, djevojčice se grupiraju u manje skupine. Ponekad više malih skupina podijeljenim prema zajedničkim interesima. Djevojčice su relaksiranije, dok kod dječaka je uvijek vidljiva jedna crta agresije. Također, dječaci imaju manju sposobnost samokontrole i samoregulacije. Reći ćemo evolucija je zaslužna za ovu crtu ličnosti. (Berk, 2015).

Proces spolne diferencijacije u kojoj se javljaju spolne razlike uključuje biološke i socijalne mehanizme, koji zajedno djeluju na razvoj djeteta. Stručnjaci smatraju da spolno tipiziranje uključuje kognitivne, biološke i socijalne procese koji zajedno djeluju na razvoj djeteta. Mogućnost djeteta da raspozna i takve razlike povezujemo sa razvojem identifikacije uloga roda koja omogućava djetetu da pravi razliku između dječaka i djevojčica. Ono prvo pravi razliku bez obzira na odjeću ili igru koju dijete odabire. To nam govori kako je raspodjela igre među djecom ipak naučena.

U ranijem djetinjstvu prvo se javlja odabir spolno tipiziranih igračaka koje su djetetu ponuđene. Oko treće godine dijete počinje birati partnera istog spola za igru.

Tipiziranje igara i igračaka prema spolu čak je jače izraženo kod dječaka. Oni više posežu za aktivnostima tipičnima za dječake. Djevojčice se podjednako bave ženskim i neutralnim aktivnostima. (Klarin, 2017)

Sva ova raspodjela djeca su naučila od okoline. Odabir igre pripisat ćemo djetetovoj percepciji da igračke nisu rodno prikladne, a ne da dijete u potpunosti nije zainteresirano za iste. Upravo ova raspodjela dovodi do različitih razvojnih sposobnosti ovisno o spolu. Dječaci dobivaju igračke koje razvijaju vizualno-prostorne vještine, građenje, pronalaženje, sposobnost istraživanja. Djevojčicama zato nudimo igračke koje ohrabruju majčinske i domaćinske vještine. Iz tog razloga ta je podjela uvriježena kao stereotipna. Također, ova podjela može imati i negativne posljedice. Dječak koji posegne za lutkom može biti izrugivan od strane ostalih dječaka jer oni su jednostavno naučeni da to nije

ispravno. Odrasli koriste osjećaj posramljivanja kada dijete pokuša istražiti igračke koje nisu predviđene za njihov spol. Ova pojava ponovno je češća kod dječaka nego djevojčica. (Fagot, 1977)

Sve te razlike i skupine koje se slažu rezultat su stereotipa ukorijenjenih u našem društvu. Ona naučena pravila koja se protežu već generacijama. Roditelji nisu liberalni po pitanju odabira igračaka, ponajviše kada su dječaci u pitanju. Povlači se vjerovanje da rodna raspodjela igračaka utječe na odgoj i preference djeteta u odrastanju. Ovdje se javlja želja za ispunjavanjem očekivanja. S obzirom na veliki napredak i razvoj društva, te razlike bi trebale biti sve rjeđe, međutim čini se kako je to ipak jače od društvenog napretka. (Barbu, Cabanes, Maner Idrissi, 2011)

Slika 1. Djevojčica se igra sa lutkicama

Slika 2. Dječak i kocke

4. ISTRAŽIVANJE

4.1. Opis i cilj provedenog istraživanja

Na ovu temu koja ima jako puno neodgovorenih pitanja za raspravu, odlučila sam provesti malo istraživanje.

Kao referentnu skupinu uzela sam skupinu djece na dječjem igralištu. To su djeca u dobi od dvije do sedam godina.

Cilj ovog istraživanja je pokazati da je podjela igre prema spolu više izražena kada su u pitanju igračke nego motorička igra. Isto tako da stereotipnih podjela ne bi bilo da nismo tako naučeni.

Hipoteze istraživanja: pretpostavljam da će dječaci posegnuti za igrama predviđenim za dječake, a djevojčice za igrama predviđenim ženskom spolu. Također, da će spolne razlike biti manje uočljive kod odabira i provođenja ponuđenih motoričkih igara.

4.2. Opis tijeka istraživanja i metode

4.2.1. Istraživanje 1

U park sam donijela dvije velike kutije pune igračaka i raznih igara. U jednoj(kutija 1) su bile lutkice, barbike, odjeća, razni nakiti. Drugu kutiju (kutija 2), napunila sam loptama, kockama, autima, akcijskim figurama te pokojim kostimom akcijskih junaka. Kutije sam ostavila na klupi te sam čekala reakciju djece i izbor igračaka za koji su se odlučili.

Nakon što sam postavila kutije sa materijalima djeca su se počela skupljati i birati igračke koje su im zanimljive. Stajala sam sa postrani i promatrala. Djevojčice su prvo pregledale obje kutije. Naravno, odlučile su se za kutiju u kojoj su prevladavale lutkice i haljinice. Pomno su vadile i zajednički pregledavale ponuđene predmete, suradnički. Komentirale su i opisivački proučavale svaku igračku. Dječaci su bez nekog reda samo uzimali što im je prvo palo pod ruku iz kutije u kojoj su bile razne kocke i auti. Odmah je došlo do prepirka i otimanja ponuđenih materijala. Sve igračke iz kutije dva završile su na podu.

Djevojčice su od ponuđenih materijala polako slagale i izmišljale koncept igre. Svaka je stvar imala do detalja razrađenu ulogu. Neke su preuzele ulogu majke, kućanice, doktorice,

frizerke itd. Igra je imala svoj smjer i određen raspored. Pravilno su se raspodijelile u samoj igri. Dječaci su za to vrijeme po podu vozili aute, sudarali se sa njima. Neki su pucali loptu, okrenuli igru na nogomet. Ostale kocke bile su razbacane. Dječaci manje dobi oko 2.godine slagali si kocke u manje konstrukcije. Glavni motiv igre bilo je natjecanje među dječacima. Igra nije imala određeni ni smireni tijek. Podijelili su se u više grupa i svatko je većinom radio svoje. Bilo je najvažnije nadmetanje tko ima bolji auto, tko će dalje baciti loptu ili pogoditi predmet istom. Kako bih razbija monotoniju igre i pokrenula reakciju odlučila sam se za preokret.

Zamolila sam dječaka, koji je bio najstariji, da posegne za jednom igračkom iz kutije 1, koja je bila namijenjena djevojčicama. Htjela sam vidjeti kakve će biti reakcije ostale djece.

Niko je otišao do kutije i izvadio lutku koja je ostala unutra, uzeo ju je u ruke i tražio djevojčice da mu daju haljinu koju će obući lutki.

Niko: „Cure, imate koju haljinu za bebu da ju obučem, da ne bude gola?“

Među djevojčicama je nastao smijeh.

Lucija: „Ne možeš ti oblačiti bebu, to je naše. Nisi ti cura.“

Niko: „ali ne da mi se više igrati sa autima, baš nemam doma ni jednu bebu i htio sam se malo poigrati.“

Irina: „Pa daj kako si šašav, dečki se ne igraju sa lutkama. Ne možeš ti biti mama.“
Ne znaš kako se to igra.“

Nika: „Moj tata je rekao da je zabranjeno da se dečko igra sa bebom. Moj brat igra igrice. Ići ćeš u zatvor.“

Niko: „Pa samo ću ju malo posuditi, samo da vidim kakve haljine imate za bebu.“

Marija:“ Pusti bebu samo ćeš ju još strgati!“

Ovdje sam se ubacila i ja jer djevojčice su počele negodovati i brinuti za sigurnost lutke. Pitala sam, zašto se Niko ne bi mogao igrati sa njima? Da su sve ponuđene igre zajedničke te da svatko smije uzeti bilo koju. Tada su djevojčice odgovorile da su dečki zločesti i da ne razumiju kako se treba igrati sa lutkama. Zatim sam rekla da i one mogu uzeti lopte ili aute koje su bile u drugoj kutiji. Odgovor koji sam dobila bio je očekivan. „Auti su za dečke, oni brzo voze.“ Tada su se uključili i ostali dječaci kojima je cilj postao da zadirkuju djevojčice te su im namjerno

upadali u igru i uzimali igračke. Svi su se počeli međusobno miješati. Djevojčice su bile ljute, dok je dječacima ova igra otimanja bila najzabavnija od svih do sad spontano pokrenutih. Prekinula sam svađu i zamolila da se nastave igrati u miru. Da svatko može uzeti bilo koji ponuđeni predmet, ali da mora pitati za dozvolu suigrača koji već koristi neki predmet.

Reakcije dječaka na ponuđenu igrački iz kutije 1 bile su većinom jednake; „ To je za cure. Ja sam jaki dečko, ja se ne igram sa barbikama.“ Meni je tata rekao da je to za cure.“

Naravno, bila je pokoja iznimka. Iznimke su napravile djevojčice. Njih par posegnulo je za predmetima iz kutije 2. Pažnja zadržana na njima bila je kratka, ali svakako su barem kratko bile zainteresirane. Tek su dvije nastavile igru sa kockama gdje su gradile dvorac. Na kraju eksperimenta svi su zajednički pospremili igračke. Ono što je bilo zanimljivo djevojčice su posložile igračke točno u kutiju iz koje su ih izvadile, dok su dječaci nasumice ubacivali igračke u obje kutije. Najvažnije im je bilo pospremiti igračke što prije kako bi dobili nagradu.

Ovo je vrsta kvantitativnog istraživanja. Sadrži određeni broj sudionika te zabilježen njihov odgovor na ponuđen materijal koji treba izazvati reakciju. Njome nastojimo odgovoriti na ciljeve provedenog istraživanja. Korištene su metode opažanja, bilježenja tijeka događanja, te tablice podataka. Korištena je deskriptivna metoda gdje sam opisala tijek događaja. Osim nje, korištena je i korelacijska metoda. Na početku sam navela svoje predviđanje tijeka istraživanja. U ovom istraživanju javlja se i manipulacija varijablama. Pojava koju izaziva istraživač kako bi dobio različite rezultate i reakcije sudionika. Svaki dio istraživanja je promatran i zabilježen je odgovor i reakcija sudionika.

4.2.2 Istraživanje 2

U drugom dijelu istraživanja ispitala sam koliko su djeca upoznata sa pojedinim motoričkim igrama, koliko ih često prakticiraju te koje igre preferiraju dječaci, a koje djevojčice. Odnosno, ima li uopće razlike kada je u pitanju motorička igra.

Okupila sam desetero djece u dobi od 3 do 6 godina. Započela sam istraživanje razgovorom o raznim igrama. Igre koje sam u ovom istraživanju ponudila i koristila su „ ledena baba“, „crna kraljica“, „gumi gumi“, „ care, care gospodare“.

Kroz razgovor dobila sam informacije da je većina djece upoznata sa ovim motoričkim igrama. Djeca starije skupine (5-6 godina) znaju i pravila. Igra „ledena baba“ jedina je bila poznata svima. Zanimljivo je da je sa pravilama igre „ gumi gumi“ do detalja upoznata većina djevojčica, dok dječaci ne znaju pravila. Kod poznavanja pravila ostalih igara spol nema utjecaj, već dob djeteta. Djeca starije skupine sve su igre već barem jednom igrali. Dječaci su izjavili da najviše vole igre u kojima je uključena tjelesna aktivnost. Bilo da su igre sa loptom ili igre gdje mogu trčati te se natjecati.

Igre najčešće prakticiraju tijekom boravka u vrtiću, gdje su se i upoznali sa pravilima, izvan vrtića su okupirani spontanom igrama bez pravila. Iako djeca starije skupine (5-6.godina) prenose znanja o pravilima igara na djecu mlađe dobi. U igru su uključeni svi sudionici.

Djecu su glasala koju igru od ponuđenih žele odigrati. Izbor je pao na igru „ledena baba“.

Ledena baba

„Ledena baba“ stara je igra. Igra se na način da je jedna osoba „ledena baba“ koja lovi ostale suigrače. Koga dotakne taj stoji na mjestu. Drugi suigrači ga mogu odleđiti. Tko bude zaleđen tri puta postaje „ledena baba“.

Djeca su se rasporedila u krug te sam brojalicom odabrala tko će prvi igrati ulogu „ledene babe“. Zamolila sam djecu koja znaju pravila da ih ponove ostalim suigračima. Za igru su bili zainteresirani i dječaci i djevojčice podjednako. Iako je u skupini bilo više djevojčica, dječaci su borbeniji i aktivniji tako da ih je bilo teško uloviti. Kod igre sam primjetila da djeca mlađe dobi ne slijede sva pravila. Koncentracija im brzo opada. Ne stoje dugo na mjestu kada su ulovljeni već nastave trčati. To im je najzanimljiviji dio igre. Dječacima je jedini cilj bio pobijediti i biti najbrži.

Nakon što sam ih pitala koji je razlog da su odabrali baš tu igru dobila sam odgovor da je u njoj imaju slobodu trčanja te zato što je najviše djece bilo upoznato baš sa tom igrom. Igru su svojevremeno ponovili više puta. Što su je više ponavljali dječaci su bili zainteresiraniji i aktivniji, dok su djevojčice s vremenom jedna po jedna odustajale.

4.3. Rezultati istraživanja

	Kutija 1	Kutija 2
M	0(0%)	5(100%)
Ž	7(100%)	0(0%)

Tablica 1. Početak istraživanja 1

	Kutija 1	Kutija 2
M	0(0%)	5(100%)
Ž	4(57,1%)	3(42,9%)

Tablica 2. Nakon određenog vremena igre

Broj djece	Dob djeteta	Spol djeteta	Kutija 1	Kutija 2
1.	3g.	Ž	+	+
2.	3.g	Ž	+	-
3.	7g.	M	- +	+
4.	5g.	Ž	+	+
5.	5g.	Ž	+	+
7.	4g.	M	-	+
8.	2.g	M	-	+
9.	5g.	M	-	+
10.	6g.	Ž	+	-
11.	6g.	Ž	+	-
12.	7g.	Ž	+	-

Tablica 3. Ukupni podaci istraživanja 1

Prve dvije tablice daju nam prikaz situacije te željenog cilja.

U tablici 1., jasno je vidljivo da su na prvi ponuđeni moment dječaci i djevojčice automatizmom izabrali odgovarajuće kutije. Djevojčice su izabrale kutiju sa predviđenim ženskih stvarima, a dječaci kutiju sa stvarima predviđenim muškom spolu. Ovakva reakcija ispitanika bila je očekivana.

U drugoj tablici možemo vidjeti da su djevojčice te koje rade iznimku. One će prije posegnuti za igračkama koji su prvotno namijenjeni muškom spolu, nego obrnuto. U tom slučaju smo kao društvo tolerantniji. Dječaci koji se možda i žele poigrati lutkom, neće to učiniti jer osjećaju sram te im se budi misao da će biti predmet ruganja. Dječaka kojeg sam uzela kao trik za dobivanje određene reakcije nisam uvela u tablicu. Smatram da to ne bi učinio samostalno.

Tablica 3., daje nam cjelokupni prikaza sudionika i svih podataka vezanih za grupu koja je bila podvrgnuta eksperimentu. U eksperimentu su sudjelovala djeca razne dobi i raznih karaktera. Bez obzira na raznolikost kod odabira kutija svi su po pravilu izabrali jednako.

Broj djece	Dob djeteta	Spol djeteta	„Ledena baba“	„Gumi gumi“	„Crna kraljica“	„Care, care gospodare
1.	5	M	+		+	+
2.	3	Ž	+	+		
3.	3	Ž	+	+	+	
4.	5	Ž	+	+	+	+
5.	5	Ž	+	+	+	+
6.	4	M	+		+	+
7.	4	M	+			+
8.	4	Ž	+	+	+	+
9.	6	M	+		+	+
10.	4	Ž	+	+	+	+

Tablica 4. Ukupni podaci istraživanja 2

U tablici 4. možemo vidjeti da su razlike u odabiru, poznavanju motoričke igre prema spolu vrlo male. Najviše razlika vidljivo je kod igre „gumi gumi“ koju su isključivo poznavale djevojčice. Dječaci su argumentirali kako im je ova igra prespora i premalo je tjelesne aktivnosti uključeno, također i previše pravila. Isto tako, kod igre „ledena baba“ situacija je bila obrnuta. Za nju su bili zainteresirani svi. Djeca starije dobi (5-6 godina) znaju pravila u potpunosti te su znanja prenijeli na mlađe suigrače. Ostale dvije igre dječaci i djevojčice biraju većinom podjednako, razlike su male ovisno o težini motoričke igre te o količini tjelesne aktivnosti koju uključuje.

Dobivenim rezultatima jasno je vidljivo da djeca stereotipno sama odabiru igre koje su predviđene za njihov spol. Takav automatizam kod odabira pokazuje nam da je on nametnut od strane okoline. Djevojčice su posezale za kutijom 1, dok su dječaci automatski birali kutiju 2. U istraživanju je prisutan minimalan broj iznimaka. One se javljaju isključivo kod djevojčica. Razlog tomu je veća tolerancija na kros-rodno ponašanje u djevojčica. Iz njihovih reakcija vidljivo je da ne znaju zašto su određene igračke i igre predviđene za dječake, a zašto za djevojčice. Oni automatizmom dijele igračke i uloge prema spolu bez točno navedenog razloga. Time je vidljivo da je takva podjela naučena te da djeca reagiraju prema zadovoljavajućem društvenom modelu.

Međutim, zanimljiva je činjenica da kod odabira motoričke igre te razlike postaju manje izražene. Djeca biraju igre po težini ovisno o dobi te prema količini tjelesne aktivnosti koja je uključena. Naravno, i ovdje su vidljive minimalne razlike. Dječaci će prije birati motoričke igre koje uključuju više slobodnog kretanja(trčanje) te aktivnog natjecanja za pobjedu. Djevojčice biraju motoričke igre malo mirnijeg karaktera te često sa puno više pravila i teksta. Dječaci su dulje zainteresirani za istu vrstu igre, tj ponavljanje, a djevojčice s vremenom odustaju. Time vidimo razliku među spolovima po njihovom razvojnom karakteru.

ZAKLJUČAK

Igra je sastavni i važni dio dječjeg sazrijevanja. Mnogi stručnjaci bave se proučavanjem igre i njenog utjecaja na dijete. Većim razvojem društva, povećava se i broj novih igara te prijenosa tradicionalnih. Odgojitelj na razne načine može dijete upoznati sa raznolikim igrama. Povoljne su i one izvođene na zraku jer imaju pozitivan učinak na zdravlje. Najvažniju ulogu ipak preuzima spontana igra. Odabir spontane igre najbolji je pokazatelj karaktera te razvojnih karakteristika pojedinog djeteta. Uz igre vođene od strane odgojitelja jako važnu ulogu nosi spontana igra. Dijete samo pokazuje što ga u određenom trenutku zanima. Kroz spontanu igru dijete rekreira trenutke iz stvarnog života. Trenutke koji su ga uplašili, koji su ga zainteresirali, nanijeli traumu ili pak one koji su bili pozitivni pa se želi prisjetiti. Dijete ne smijemo prekidati već ga ohrabriti i podržati u odabiru igre. Dijete lakše svladava sadržaje učeći kroz igru, duže zadržava koncentraciju u opuštеноj atmosferi. Igrom potičemo povoljan rast i razvoj djeteta. Osim toga, dijete pokazuje interes za pojedina područja koja bih ga mogla obilježiti u odrastanju.

Ovim radom dokazali smo da spol ima veliki utjecaj na odabir spontane igre. Da su razlike izraženije kod odabira igračaka i spontane igre, nego kada je u pitanju motorička igra. Do toga dolazi upravo zbog zainteresiranosti djece za slobodnu tjelesnu aktivnost koju motorička igra nudi te upoznavanje sa novim igrama. Naravno, i ovdje su vidljive razlike u razvojnim karakteristikama dječaka i djevojčica, ali ne utječu na provođenje igre. Spontane igre koje dijete samo započne su strogo podijeljene prema spolu. Zbog stereotipne okoline koja djetetu nameće raspodjelu igara i igračaka na muške i ženske. Samim time, dječaci i djevojčice automatski razvijaju drugačiji karakter. Djevojčice su emotivnije, okrenute konverzaciji te biraju mirnije i kreativnije igre. Dječaci su natjecateljski nastrojeni, agresivniji pa iz tog razloga njihove su igre pune akcije. Često su te igre sportskog karaktera što povoljno utječe na razvoj i zdravlje. Dijete ne može dati odgovor na pitanje koji je razlog te podjele, gdje dolazimo do zaključka da je ona naučena. Također, ona je neizbježna jer je dijete okruženo njome sa svih polja. Bilo putem reklamnih sadržaja, obitelji ili društva u kojem se dijete kreće.

S obzirom na razvoj današnjeg društva i napretka koji smo postigli ta podjela prema spolnim razlikama trebala bi biti puno manje izražena. Barem kada govorimo o ranom djetinjstvu. Trebali bi pustiti dijete da istraži sve vrste igara jer su one ionako plod njihove mašte i pokazatelj zdravog razvoja. Važnu ulogu ovdje ima upravo odgojitelj. Mora djetetu omogućiti

istraživanje i doticaj sa raznolikim sadržajem. Što se dijete više razvija, i samo će doći do spoznaja poželjnih razlika među spolovima. Nije potrebno da djecu opterećujemo sa razlikama u tako ranom djetinjstvu. Možda s vremenom postanemo otvoreniji i tolerantniji što se podjela tiče, za sada su one duboko ukorijenjene u našem društvu i dijete je okruženo njima već od rođenja.

LITERATURA

- Barbu, S., Cabanes, G., Maner Idrissi, G. (2011.) Boys and girls on the play ground: Sex Differences in Social Development Are Not Stable across Early Childhood, preuzeto 14.07. 2022. putem https://www.researchgate.net/publication/49814257_Boys_and_Girls_on_the_Playground_Sex_Differences_in_Social_Development_Are_Not_Stable_across_Early_Childhood
- Bastajanić, I., Lorger, M., Topčić, P. (2011.) *Motoričke igre djece predškolske dobi*, u V. Findak, Zbornik radova 20, 406-411, 2011.
- Berk, E. L. (2015.) *Dječja razvojna psihologija*, Jastrebarsko: Naklada Slap
- Duran, M. (1995.) *Dijete i igra*. Osijek: Naklada Slap
- Deinstmann, R. (2015.) *Igra za motoričko učenje*, Zagreb
- Fagot, B.I. (1977.) Consequences of moderate cross gender behaviour preschool children, *Child Development*, 48, 902-907.
- Golež, S. (2021.) Važnost igre na djetetov razvoj. *Varaždinski učitelj-digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, godina 4/broj 5/ 2021.
- Klarin, M. (2017.) *Psihologija dječje igre*. Zadar: Sveučilište u Zadru
- Kukić, S. (2018.) Istraživački medijski centar. Podgorica, preuzeto putem https://www.researchgate.net/profile/Matija-Varga-2/publication/323812489_C_M_I_Istrazivacki_medijski_centar-Podgorica/links/5aac2f26a6fdcc1bc0b8d433/C-M-I-Istrazivacki-medijski-centar-Podgorica.pdf#page=225
- Kuti, V., Cakić, L. (2018.) Preferencije u odabiru rodno tipiziranih i rodno neutralnih igračka kod djece predškolske dobi, *Školski Vjesnik* 67:2, 357 – 372 preuzeto 14.07. putem <https://hrcak.srce.hr/file/316282>
- Krsmanović, N., Marić, N., Djuković, T. (2020.) INTERNATIONAL CONFERENCE- CONTEMPORARY CHALLENGES IN EDUCATION: *Visoka strukovnih studija škola za vaspitače „Mihailo Palov“*, Vršac preuzeto 12.07. <https://www.uskolavrsac.edu.rs/wp-content/uploads/2020/07/ZBORNIC-2020.pdf#page=45>

Leaper, C., Friedman, C. K. (2008.) *The Socialization of Gender*, Handbook od socialization: Theory and research, Guilford Press, New York

Lester, S. i Maudsley, M. (2007.) *Play Naturally: A review of childrens natural play*. London. Play England

Maras, N., Marinčević, M. (2016.) Spol i dob kao prediktori tjelesne i sedentarnih aktivnosti kod djece osnovnoškolske dobi, *Školski vjesnik: časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, VOL. 65 No. 4.

Prskalo I., Sporiš G. (2016.) *Kineziologija*, Zagreb: Školska knjiga, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sočo- Petrović, B. (2015.) Dječji doživljaj igre u predškolskoj i ranoj školskoj dobi: *Školski vjesnik : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, Vol. 64 No. 4, preuzeto <https://hrcak.srce.hr/file/225510>

Vigotsky, L. (1966.) Play and its role in the mental Development of the Child, *Voprosy psikologi* 12, 6, 62-76.

<https://centarproventus.hr/igra-kao-izvor-informacija-o-djetetovom-unutarnjem-svijetu/>

IZJAVA O IZVORNOSTI RADA

Izjavljujem da je moj rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istog nisam koristio drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)